

ፆፆ እንደጋሻ

የረመዳን ሕጎችና ደንቦች
ከነጥያቄና መልሶች

ከመንተቃ ፈታዋ አል ሼኽ ፈውዛን

እና

ከሰሊሕ ፊቅሂ-ሱና በሰይድ ሳሊም
ኪታቦች የተወሰደ

አዘጋጅና ትርጉም - ሰይፈዲን ሐበሻ
ከጅዳ የኢትዮጵያዊያኖች የዳዕዋ ማዕከል

1426 ዓመተ ሂ.ጅ.ራ

1427

ማውጫ

ርዕስ	ገፅ
1ኛ - መግቢያ	4
2ኛ - ስለፆም ማብራሪያ	5
3ኛ - የፆም ደረጃውና ጥቅሙ	5
4ኛ - የፆም አይነቶች ሁለት ናቸው.....	6
5ኛ - የረመዳን ፆም ሕግ (ሐክም)	7
6ኛ - የረመዳን ወር መግባቱ	8
7ኛ - የረመዳን ጨረቃ (ሂላል)	9
8ኛ ትክክለኛ ፆም	10
9ኛ - የፆም መዐዘን (ሩክን)	11
10ኛ - ሱሐር	12
11ኛ - ሱሐርን ስለማዘግየት	13
12ኛ - በኢፍጣር ስለመቻኮል	13
13ኛ - በፊጥር ወቅት ዱዓ ማድረግ	14
14ኛ - ቁርአን መቅራት በረመዳን	14
15ኛ - የፆም ምንዳ ሚቀንሱ	15
16ኛ - በግልፅ ፆም የሚበላሹ	15
17ኛ - የፆም መበላሸት በሁለት ይከፈላል	15
18ኛ - ፆሙ ተበላሽቶ ከፋራ የሚያስገድድ	16
19ኛ - የፆመኛ ትጥበት በቀን	17
20ኛ - ፆመኛ መጉመጥመጥ	18
21ኛ - ፆመኛ ምግብ ስለመቅመስ	18
22ኛ - ዋግምት ወይም ደም መለገስ ለፆመኛ.....	18
23ኛ - ፆመኛ ጥርሱን ስለመፋቅ	19
24ኛ - ፆመኛ አክታን ስለመዋጥ	19

25ኛ - በምክንያት የሚያፈጥሩ	19
26ኛ - የሽማግሌዎችና የአረጋግጪያን ያም	20
27ኛ - የእርጉዝ ሴት ያም	20
28ኛ - ሴቶች የወር አበባን የሚያቆም ኪኒን	21
29ኛ - በሴቶች ላይ የማያቋርጥ ደም (ኢስቲሐዳ).....	21
30ኛ - የረመዳን ቀዳ	21
31ኛ - የሸዋል ያም	22
32ኛ - የአሹራ ያም	23
33ኛ - ሻዕባን ወር ላይ ያም ማብዛት	23
34ኛ - የዓረፋ ቀን ያም	24
35ኛ - የሰኞ እና የሐሙስ ያም	24
36ኛ - በየወሩ ሦስት ቀን መያም	24
37ኛ - ባለትዳር ሴት ስትያም ባሏን ስለማስፈቀዱ	24
38ኛ - አመቱን ሙሉ ስለመያም	25
39ኛ - ስለ ረጀብ ያም	25
40ኛ - ለይስቱል ቀድሮ	25
41ኛ - አል ኢዕቲካፍ	25
42ኛ - ስለረመዳን ያም ጥያቄና መልስ	26 - 36

بسم الله الرحمن الرحيم

إن الحمد لله نحمده، ونستعينه، ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا وسيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له. وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله صلى الله عليه وعلى آله وصحبه وسلم.

ምስጋና ለአላህ ስለተገባው እናመሰግነዋለን በሱም እንረዳለን ምህረትም እንክፍላለን ከነፍሶቻችን ሽሮችና ከወንጀል ሥራዎቻችን በአላህ እንጠበቃለን አላህ ቀጥተኛውን መንገድ የመራው ማንም አያጠመውም የተጣመመን ደግሞ ከአላህ በስተቀር ማንም አይመራውም። ከአላህ በስተቀር በሐቅ ሊያመልኩት የሚገባው አምላክ የለም አላህ አንድ ነው ሽርክም የለውም ነብዩ መሐመድም የአላህ አገልጋይ እና መልዕክተኛ መሆናቸውን እንመሰክራለን ሰላምና ሰላት በአላህ መልዕክተኛ በቤተሰባቸውና በባልደረቦቻቸው ላይ ይሁን ።

መግቢያ

በረመዳን የም ዙርያ ሕጎችንና ደንቦችን ጥያቄዎችንና መልሶቻቸውን የያዘ ዘርዘር ያለ የትርጉም ሥራ እነሆ ቀርቧል ።

ይህ የም እንደጋሻ በሚል ስያሜ ስለረመዳን የም መልዕክት የተውጣጣው ከሁለት ኪታቦች ሲሆን አንደኛው ከሼኽ ሷሊሕ ቢን ፈውዛን ቢን ዓብደላህ ፈውዛን በተለያዩ ጊዜ የሰጡትን ፈታዋ ያሰባሰበው (አል ሙንተቃ ሚን ፈታዋ ሼኽ ፈውዛን) ከሚለው ኪታብ ሁለተኛው በሼኽ አቡ ማሊክ ከማል ቢን ሰይድ ሳሊም የተዘጋጀው (ሰሊሕ ፊቅሂ አል ሱናህ) ከሚለው ኪታብ ነው።

ስለፆም ማብራሪያ

ፆም ማለት ትርጉሙ ከአንድ ነገር መቆጠብ ወይም መከልከል ማለት ሲሆን ለምሳሌ አላህ በቁርአኑ ስለመርየም ሲያወሳ :-

قال تعالى: ﴿ فَكُلِّي وَأَشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا ۖ فَإِمَّا تَرَيَنَّ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنَّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ۝٢٦﴾

ትርጉሙም ((ብይም ጠጪም ተደሰቺም ከሰዎችም አንድን ብታይ እኔ ለአል ረሕማን ዝምታን (ፆምን) ተስያለሁ ዛሬም ሰውን በፍፁም አላናገርም በይ፡፡))

መርየም - 26

እዚህ ላይ (ፆም) የሚለው ቃል የሚያመለክተው የመርየምን ዝም ማለት ወይም ከንግግር መቆጠብ ማለት ነው፡፡

ሌላው በሸሪዓው ፆም ማለት ከፈጅር ጀምሮ ቀኑን ሙሉ ፀሃይ እስክትጠልቅ ድረስ ከምግብ ከመጠጥና ሌሎች ፆምን ከሚያገድፉ ነገሮች አላህን ለመገዛት ነይቶ መቆጠብ (መታቀብ) ማለት ነው፡፡

የፆም ደረጃውና ጥቅሙ

1ኛ - ፆም ወደ አላህ ከሚቃረቡበት ከትላልቅ የዒባዳ አይነቶች አንዱ ነው ፡፡ ሙእሚኖች በፆም ከአላህ የሚያገኙት ምንዳ ወደርና ልክ የለውም በመፆም ያለፉት ወንጀሎች ይማራሉ፤ በመፆም ፊቶች ከእሳት ይርቃሉ፤ ፆመኞች ልዩ በሆነው የጀነት በር ይገባሉ፤ ፆመኛ ጌታውን ሲገናኝ ይደሰታል፡፡

አቡሁረይራ (ረዲየሷሁ ዓንሁ) ባወሩት ሐዲስ ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) « አላህ የአደም ልጆች ሥራቸው ሁሉ ለራሳቸው ነው ፆም ብቻ ሲቀር ፆም የኔ ነው ምንዳውንም የምከፍለው እኔው ነኝ አለ፤ ፆም ጋሻ ነው ከአንዳቸው መሐል በሚፆምበት ቀን እንዳይረክስ እንዳይጮህ እንዳይሞኝም አንዱ ቢሰድበው ወይም ቢጣላው እኔ ፆመኛ ነኝ ይበል (ሁለት ጊዜ)፡ የመሐመድ ነፍስ በእጁ በሆነው (በአላህ

እምላለሁ) የፆመኛ ሰው የአፋፋ ጠረን የቂያም ቀን ከምስክ (ሽቶ) ሽታ የተሻለ ይሆናል ፡ለፆመኛ ሁለት ደስታዎች አሉት ደስታዎችም ፆመኛ ማታ ሲያፈጥርና በአኪራ ጌታውን ሲገናኝ ነው »በለዋል ቡኻሪ ሙስሊምና ሌሎችም እንደዘገቡት

2ኛ - አቡሁረይራ (ረዲያሊሁ ዓንሁ) ባወሩት ሐዲስ ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «የረመዳንን ፆም ግዴታ መሆኑን አውቆ (በኢማን) ምንዳም አገኝበታለሁ ብሎ (በኢሕቲሳብ) የፆመ ሰው ያለፈው ወንጀሉ ሁሉ ይማርለታል» ብለዋል

ቡኻሪ ሙስሊምና ሌሎችም እንደዘገቡት

3ኛ - ሱሄል ቢን ሰዕድ (ረዲያሊሁ ዓንሁ) ባወሩት ሐዲስ ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) « ጀነት ውስጥ ረያን የሚባል በር አለ የቂያም ቀን ሂሳቦች ብቻ የታሉ ሂሳቦች ተብለው ከገቡበት በኋላ በሩ ይዘጋል ከነሱ በስተቀር ማንም አይገባበትም »ብለዋል፡፡ ቡኻሪ ሙስሊምና ሌሎችም እንደዘገቡት

ባጠቃላይ ፆም ማለት ሙእሚኖች ፀባያቸውን የሚያንፀብትና የሚያስተካክሉበት ትልቅ ትምህርት ቤት ነው ፡፡ ይኸውም ከነፍስ ጋር የሚታገሉበት ፣ ስሜትን ከሽይጣን ጉትጎታ የሚከላከሉበት ፣ሰው የሚጎዳበትን ሃይለኝነቱን ዋጥ አድርጎ ትዕግስት ወደ ተላበሰ ሕይወት የሚመለስበት፣ሥርዐትና ደንብ የሚማርበት ፣ በልቡ ውስጥ እዝነትና ሩህሩህነት የሚፀድቅበት፣ ሙስሊሞች እርስ በርስ በመተዛዘን የሚተሳሰሩበትና የሚረዳዱበት ፣ ትልቅ ማዕከል ነው ፡፡

የፆም አይነቶች ሁለት ናቸው

1ኛ - ግዴታ (ዋጂብ) የሆነ ፆምና

2ኛ - በውዴታ (ተጠውዕ) የሚፆም እንደ ሸዋል ፣ አሹራ ፣ ሰኞ ሃሙስ ፣ ዐረፋ ፣በየወሩ ሦስት ቀን ፡ የመሳሰሉት ናቸው ፡፡

ግዴታ (ዋጂብ) የሆነው ፆም በሦስት ይከፈላል

ሀ - ወቅቱን ጠብቆ የሚመጣው ግዴታ የሆነው የረመዳን ወር ፆም

ለ - ለጥፋት ማካካሻ የሚፆም (ከፋራ)

ሐ - ሰው በራሱ ላይ የሚጭነው የስለት ፆም (ነዝር) ናቸው፡፡

የረመዳን ፆም ሕግ (ሐክም)

የረመዳን ፆም ግዴታ የሚሆንባቸው ለአካለ መጠን የደረሱ፣ የአዕምሮም ሆነ የአካል ጤነኞች : ሙስሊም የሆኑና መንገደኛ ያልሆኑ ናቸው ::

የረመዳን ፆም ከአምስቱ የኢስላም መሠረቶች አንዱ ሲሆን ይኸውም በቁርአን በሐዲስና በሕዝብ ሙስሊሙ የተረጋገጠ ነው ::

ስለረመዳን ከቁርአን :-

قال تعالى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ

..... ﴿١٨٤﴾

(البقرة 183-184)

ትርጉሙ ((እናንተ ያመናችሁ ሆይ ፆም በነዚያ ከናንተ በፊት በነበሩ (ህዝቦች) ላይ እንደተደነገገ በናንተም ላይ ተደነገገ ልትጠነቀቁ ይከጀላል እና የተወሰኑ ቀኖች (ፀ-መ) ከናንተ ውስጥ በሽተኛ ወይም በጉዞ ላይ የሆነ ሰው ከሌሎች ቀኖች የተወሰነውን መፆም አለበት)) በቀራ // 183-184 //

ኢብኒ ዑመር (ረዲየሷሁ ዓንሁ) ባወሩት ሐዲስ ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ኢስላም በአምስት ነው የተገነባው ይኸውም :-

1ኛ - በሐቅ የሚገዙት ከአላህ በስተቀረ አምላክ እንደሌለና የረሱልን .

(ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መልዕክተኝነት መመስከር ::

2ኛ - ሰላትን መስገድ ::

3ኛ - ከንብረት ላይ ግዴታ የሆነውን ዘካት ማውጣት ::

4ኛ - አቅሙ የቻለ በዕድሜው አንዴ ሐጅ ማድረግ

5ኛ - የረመዳንን ወር መፆም ናቸው::

አቡሁረይራ (ረዲየሷሁ ዓንሁ) ባወሩት ሐዲስ ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «የረመዳን ወር ሲገባ የሰማይ በሮች ይከፈታሉ የጀሃነም በሮች ይዘጋሉ ሽይጣኖችም ይታሰራሉ» ብለዋል::

ቡካሪና ሙስሊም እንደዘገቡት

የረመዳን ወር መግባቱ እንዴት ይታወቃል

የረመዳን ወር መግባቱ በሁለት አይነት መንገድ ማወቅ ይቻላል፡-

1ኛ - የረመዳንን ወር ጨረቃ በማየት ፡- ለዚሁም አላህ በቁርአኑ

قال تعالى: ﴿... فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ...﴾

ትርጉሙም ((... ከናንተም ወሩን ያገኝ ሰው ይፀመው ...)) በቀራ 185

-- ወር ማግኘት ማለት በጨረቃ አቆጣጠር የጨረቃ ንዑስ ክፍል ምሽት ላይ ብቅ ብላ ስትታይ የወሩ መጀመርያ ሌሊት መግባቱ ይታወቃል ፡

ኢብኑ ፀመር (ረዲዮሊሁ ዓንሁ) ባወሩት ሐዲስ ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ወር ማለት ሃያ ዘጠኝ ሌሊቶች ናቸው (ጨረቃን) ሳታዩ አትፀሙ (ደመናና ጉም የመሳሰሉት) ከጋረዳቹህ ግን ሰላሳውን (ሌሊቶች) ሙሉ» ብለዋል፡፡ የቡካሪ ዘገባ

ጨረቃ መውጣቷ የሚታወቀው በማየት ነው እንጂ በሒሳብ አይደለም በኢስላም ረመዳን ሲያዝም ሆነ ሲፈታ ሐጅም ሆነ ማንኛውም አቆጣጠር ጨረቃን በማየት ነው ወሩ መግባቱ የሚወሰነው ይህ ደግሞ ለዘመናት ሙስሊሞች የተስማሙበት ነው ፡፡

መጀመሩ ፈታዋ ላይ ይመልከቱ

2ኛ - የሻዕባንን ወር ሰላሳ ቀን መሙላት ሲሆን ፡- እንደሚታወቀው የጨረቃ ወሮች አቆጣጠር ከሃያ ዘጠኝ ቀን አያንሱም ከሰላሳ ቀንም አይጨምሩም ስለዚህ በደመናም ሆነ በጉም ምክንያት የረመዳንን ወር ጨረቃ ማየት ካልተቻለ ሻዕባንን ሰላሳ ቀን መሙላት ብቸኛው አማራጭ ነው ይህ ሻዕባን ሰላሳኛው ቀን የጥርጣሬ ቀን (የውመ ሸክ) ይባላል በዚህ ቀን ያስለመዱት ፆም ሲቀር ግዴታም ሆነ ትርፍ የሆነ ፆም መፆም ክልክል ነው

አቡሁረይራ (ረዲዮሊሁ ዓንሁ) ባወሩት ሐዲስ ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ከናንተ ውስጥ ማንም ቢሆን ከረመዳን አስቀድሞ አንድም ቀን ቢሆን ወይም ሁለት ቀን እንዳይፆም ነገር ግን ያስለመደው ፆም ካለ መፆም ይችላል » ብለዋል፡፡

ቡካሪና ሙስሊም እንደዘገቡት

በተረፈ የጥርጣሬውን ቀን እንዳያልፈኝ ብሎ መፃም ትልቅ ጥፋት ነው -- ዓማር ቤን ያሲር (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዳሉት (የጥርጣሬውን ቀን (የውመል ሸክ) የፆመ በእርግጥ አበልቃሲምን (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ተቃወመ ማለት ነው አለ)

አቡ ዳውድ ተርምዚና ነሳኢ ዘግበውታል

(አበልቃሲም ማለት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) የቃሲም አባት እየተባሉ የሚጠሩበት የቅፅል ስማቸው ነው)

የረመዳን ጨረቃ (ሂላል)

በአንድ ታማኝ ሰው እይታ ብቻ ስለመፅደቁ

የረመዳን ወር መግቢያ ጨረቃ (ሂላል) አንድ ሰው ብቻውን ካየ በሽሪዓው ምስክርነቱ ተቀባይነት አለው በዚህ አቋም አብዛኛዎቹ ዐሊሞች ይስማሙበታል :: ከነሱም አቢሐኒፋ ሻፈረይና አሕመድ ሲሆኑ ኢብኑ ሙንዚርም ይህንኑ አቋም ይደግፋታል :: በተጨማሪ ኢማም ማሊክ፣ ለይስ፣ አል አውዘሂ፣ ሰውሪ፣ ሻፈረይም ለጨረቃ እይታ አንድ ሰው በቂ ቢሆንም ታማኝ መሆን አለበት የሚለውን ሸርጥ ያስቀምጡታል:: የአንድ ሰው ለጨረቃ እይታ ምስክርነት በቂ ስለመሆኑ የኢብኑ ዑመር ሐዲስ ማስረጃ ነው ኢብኑ ዑመር (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዳወሩት (ሰዎች ሂላልን ሲፈልጉ እኔ አየኋት ሄጄም ለረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንደነገርኳቸው ፆምን ይዘው ሌሎችም እንዲፆሙ አዘዙ)አሉ::

አቡዳውድ ዳሪሚይ እና ኢብኑ ሐባን እንደዘገቡት::

የጨረቃን እይታ የአንድ ታማኝ ሰው ምስክርነት ፆሙ ሲያዝ ነው እንጂ የረመዳን ፆም ሲፈታ መስካሪዎች ሁለት መሆን አለባቸው የሚል ማስረጃ አለ::

የጨረቃን እይታ ምስክርነት ወንድም ሆነ ሴት ብትሆን ለውጥ የለውም:

ለትክክለኛ ፆም መሟላት ያለበት (ሹሩጥ)

1ኛ - ኒያ ማድረግ :- ኒያ ማለት አንድን ነገር ለመሥራት ፍፁም ሆኖ መወሰንና ከልብ ጋር መስማማት ማለት ነው ። የረመዳን ፆም ከኢስላም ዒባዳዎች አንዱ በመሆኑ ያለ ኒያ መፆም ተቀባይነት የለውም ።

አላህም በቁርአኑ :-

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ۚ وَذَٰلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾

﴿الْقِيَمَةِ﴾

ትርጉሙም ((ለአላህ ሃይማኖትን ለርሱ ብቻ አጥሪዎች ቀጥተኞች ሆነው ሊገዙት ሰላትንም አስተካክለው ሊሰግዱ ዘካንም ሊሰጡ እንጂ ያልታዘዙ ሲሆኑ (ተለያዩ)። ይህ የቀጥተኛይቱ (ሃይማኖት) ድንጋጌ ነው።)) አል በይህ -5

ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ሥራዎች ሁሉ በኒያ ነው ብለዋል»

ፆምን ያለ ኒያ ከሰው ጋር ለመመሳሰል ብሎ ወይም እንደባሕል ቆጥሮ ወይም ለሰውነት ማስተካከያ ለስጋርት ብሎ መፆም በአላህ ዘንድ ምንም ምንዳን አያስገኝም ። አማሙ ነወዊ (ረሐመሁሏህ) ፆም ያለኒያ አይሆንም የኒያ ቦታው ደግሞ ልብ ነው ብለዋል ።

ኢብኑ ዑመር (ረዲያሏሁ ዓንሁ) ከሙእሚኖች እናት ሐፍሳ (ረዲያሏሁ ዓንሃ) ሰምተው እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ከፈጅር በፊት ፆምን ያልያዘ ፆም የለውም» ብለዋል መያዝ ማለት የሚያመለክተው ኒያን ነው ።

በተጨማሪ የግዴታ (ፈርድ) ፆም ሲሆን ነው ከፈጅር በፊት ኒያ ግዴታ የሚሆነው ነገር ግን ግዴታ ያልሆነ ትርፍ (ነፍል) ፆም በቀንም ቢሆን ኒያ ማድረግ ይቻላል ።

2ኛ - ሴት ከወርአበባና ከወሊድ ደም የጠራች መሆን አለባት ።

በረመዳን ለእያንዳንዱ ቀን ይነየታል?

ወይንስ ለሙሉ ወር አንዴ ከነየቱ በቂ ነው ?

-- በረመዳን የም ለያንዳንዱ ቀን ሌሊት ላይ ፅኑ የሆነ ኒያ መነየት ያስፈልጋል ::

እዚህ ላይ የዓሊሞች ልዩነት አለ አብዛኛዎቹ ዐሊሞች የሐፍሳ (ረዲያሊሁ ዓንዛ) ሐዲስ በመንተራስ ለያንዳንዱ ቀን ሌሊት ኒያ ያስፈልገዋል ይላሉ ምክንያቱም አንድ ቀን እራሱን የቻለ ዒባዳ ነው ከሌላው ቀን ጋር ምንም ግንኙነት የለውም እንዲያውም ወሩን ሁሉ የነየተ ሰው በመሃል በምክንያት ቢያቋርጥ የቀጠላቸው ቀኖች ያለኒያ የመ ማለት ነው ስለዚህ ለያንዳንዱ ቀን ሌሊቱን መነየት ያስፈልጋል ::

ሌሎች ዐሊሞች ደግሞ እነ ዘፍር: ማሊክና: አሕመድ: እንደሚሉት የወሩ መጀመርያ ላይ ለወር መነየት ይቻላል ለምሳሌ እንደ ሐጅ ሥራ፣ ተከታታይ የሆኑት ማካካሻ (ከፋራ) የም የመሳሰሉት በአንዴ ነይቶ ብዙ ስለሚሰራባቸው ለረመዳንም የም አንዴ ከነየቱ ይበቃል ይላሉ ::

የየም መዐዘን (ሩክን)

የም ሲባል ትርጉሙ ከፈጅር ጀምሮ ፀሐይ እስክትጠልቅ ድረስ የምን ከሚያበላሹ (ከሚያስፈጥሩ) ነገሮች መቆጠብ ወይንም መታቀብ (ኢምሳክ) ማለት ነው አላህም በቁርአኑ ሲያብራራ:-

قال تعالى: ﴿أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ ۚ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ ۚ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۚ فَالْكَفَىٰ بِشِرْكِهِمْ وَأَتَّعُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ ۚ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ۚ ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَىٰ اللَّيْلِ ۚ وَلَا تُبْشِرُوهُنَّ ۚ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَجِدِ ۚ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ ءَايَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾

ትርጉም ((በፆም ሌሊት ወደ ሴቶቻችሁ መድረስ ለናንተ ተፈቀደላችሁ እነርሱ ለናንተ ልብሶች ናቸው እናንተም ለእነርሱ ልብሶች ናችሁ አላህ እናንተ ነፍሶቻችሁን ምትበድሉ መሆናችሁን ዐወቀ በናንተም ላይ ተመለሰላችሁ (ፀፀታችሁን ተቀበለ) ለናንተም ይቅርታ አደረገ አሁን ተገናኙዋቸው አላህም ለናንተ የፃፈላችሁን ነገር (ልጅን) ፈልጉ ከጎህ የኾነው ነጩ ክርም ከጥቁሩ ክር (ከሌሊት ጨለማ) ለናንተ እስከሚገልፅላችሁ ድረስ ብሉ ጠጡም ከዚያም ፆምን እስከ ሌሊቱ ድረስ ሙሉ እናንተም በመስጊዶች ተቀማጮች ስትኾኑ አትገናኙዋቸው ይህች የአላህ ሕግጋት ናትና (ለመተላለፍም) አትቅረቧት እንደዚሁም አላህ አንቀፆችን ለሰዎች ያብራራል እነሱም (ሰዎች የተከለከሉትን) ሊጠነቀቁ ይከጀላልና)) አል በቀራህ - 187

ይህ አንቀፅ አላህ በፆም ሌሊት ፆምን የሚያገድፉ (የሚያስፈጥሩ) ነገሮች ሁሉንም ግብረ-ሥጋ ግንኙነትን ጨምሮ መፈቀዱን ያመለክታል በተጨማሪ ነጩ ክር ከጥቁሩ ክር እስከገለፅላችሁ ማለቱ ፈጅር እስኪደርስ ማለቱ ነው ፡፡

የፆም ሱናው እና ሥርዓቱ (አደቡ) ሱሐር

- ስለ ሱሐር አነስ ኢብኑ ማሊክ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ሱሐር አድርጉ በሱሐር ውስጥ በረካ አለ» ብለዋል
ቡኻሪና ሙስሊም እንደዘገቡት
- ዓምር ቢን አል ዐስ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «በእኛ ፆምና በአህለል ኪታቦች ፆም መካከል ያለው ልዩነት ሱሐር መብላት ነው» ብለዋል፡፡
አቡዳውድና ተርምዚ እንደዘገቡት
- ዓብደላህ ኢብኑ ዓምር (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ሱሐር አድርጉ በአንድ ጉንጭ ውሃም ቢሆን » ብለዋል

-- አቡ ሁረይራ (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ከሙእሚን ሱሐር የተሻለው ተምር ነው» ብለዋል። አቡዳውድና ኢብኑ ሒባን እንደዘገቡት

ሱሐርን ስለማዘግየት

- አነስ (ረዲያሊሁ ዓንሁ) ዘይድ ኢብኑ ሳቢት (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዲህ አለ አቡ (ከረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ጋር ሱሐር ከአደረግን በኋላ (ትንሽ ቆይተው) ወደ ሰላት ቆሙ አለ ምን ያህል ጊዜ ይሆናል? ስለው ሃምሳ የቁርአን አንቀፅ የሚቀራበት ጊዜ ይሆናል አለኝ።

-- አኒሳ ቢንት ሐቢብ (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዳወራችው / ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ኢብኑ ኡሙ መክቱም የመጀመርያውን አዛን ሲያዝን ብሉ ጠጡም የሁለተኛውን አዛን ቢላል ሲያዝን እንዳትበሉ እንዳትጠጡም» አሉን ከመካከላችን አንዷ ከሱሐሯ ጥቂት ከቀራት ለቢላል ሱሐራን እስካጠናቅቅ ረጋ በል ትለው ነበር / ሰነዱ ትክክለኛ ሲሆን በዚህ መልኩ ያቀረበው ነገሩ ነው አሕመድና ኢብኑ ሒባንም ዘግበውታል

በኢፍጣር ስለመቻኮል

-- ሱሄል ቢን ሰዕድ (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ሰዎች በፉጡር እስከተቻኮሉ ድረስ ከመልካም (ሕይወት) አይርቁም » ብለዋል።

-- ዓብደላህ ኢብኑ አቢ ዓውፊ (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ከረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ጋር በጉዞ ላይ እያለን ያመኛ ነበሩ ፀሐይ እንደጠለቀች ከሰዎች መካከል ለአንዱ (ማፍጠሪያ) አዘጋጅልን አሉት ሰውዬውም ጥቂት ቢያመሹ ? አላቸው እሳቸውም ሦስት ጊዜ ደጋግመው ሂድ አዘጋጅልን ... አሉት ሄደም አዘጋጅላቸው ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ከጠጡ በኋላ «ምሽት በዚህ በኩል ብቅ ሲል ካያቼህ ያመኛ አፈጠረ ማለት ነው» አሉ። ቡኻሪና ሙስሊም እንደዘገቡት

ከዚህ ሐዲስ የምንረዳው የመኛ የሚያፈጥረው ጀንበር እንደጠለቀች ነው እንጂ አንዳንድ ቦታ እንደሚታየው የግድ ጨለማ እስኪሆን መጠበቅ ስህተት ነው ።

--- አነስ (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሲያፈጥሩ (ከመቼሪብ) ሰላት በፊት ካገኙ እሹት በሆነ ተምር ካላገኙም በበላል ተምር ከጠፋም በውሃም ቢሆን ያፈጥሩ ነበር።

-- ለየመኛ በጣፋጭ ነገር ማፍጠር የተመረጠ ነው ሃይል ይጨምርለታል ጣፋጭ ነገር ካልተገኘ ውሃም ቢሆን በጣም ጠቃሚ ነው በተለይ ከምግብ በፊት የመኛ ትንሽ ውሃ ሲቀምስ በየም የደረቀ ጉብቱን ያረጥብለታል የየመኛ ሰው ጉብት ድርቀት ስለሚሰማው መጀመርያ በውሃ ከረጠበ በቀጣዩ የምግብ ሂደት በደንብ ሊጠቀም ይችላል።

ተምርና ውሃ ለልብ በጣም ትልቅ ጥቅም አላቸው ጥቅሙንም የልብ ሐኪሞች ጠንቅቀው ያቁታል ። ከኢብኑ ቀይም ዛሬ መዓድ ላይ ይመልከቱ

በፊጥር ወቅት የሚደረግ ዱዓ

ኢብኑ ዑመር (ረዲያሊሁ ዓንሁ) እንዳሉት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሲያፈጥሩ «ዘሃበ ደመኡ ወብተለተል ዑሩቅ ወሰበተል አጅር ኢንሻ አላህ »ይሉ ነበር ትርጉሙም «ጥም ተወገደ የደም ሥርም ረጠበ የአላህ ፍቃዱ ከሆነ ምንዳውም ፀደቀ » ማለት ነው። አቡ ዳውድና ነሳኢ ዘግበውታል

ቁርአን መቅራት በረመዳን

በረመዳን ቁርአን መቅራት ማብዛት በጣም የተወደደ ነው ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በረመዳን ከጅብሪል ጋር ሲገናኙ ከምንግዜውም በበለጠ ይተጉ ነበር

ፆም የሚያበላሹ ወይም ምንዳ የሚቀንሱ ነገሮች

-- ፆም ግልፅ በሆነ በመብላት በመጠጣትና በግንኙነት ብቻ ሳይሆን ግልፅ ባልሆኑ ነገሮች ምንዳው ሊቀንስ ይችላል ይኸውም አፀያፊ ቃል በመናገር፣ በሃሜት፣ በማሳበቅ፣ በጭቅጭቅና በመጣላት ምክንያት ፆም ምንዳው ይቀንሳል አላህም ፆምን የደነገገበት ዋና ምክንያት ሙእሚን በኢስላማዊ ሥነ-ምግባር ታንፆ አላህን እንዲፈራውና እንዲጠነቀቅ ነው ከቁርአንም አንቀፅ :-

قال تعالى: ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾

ትርጉሙም ((እናንተ ያመናችሁ ሆይ ፆም በነዚያ ከናንተ በፊት በነበሩ (ሀዘቦች) ላይ እንደተደነገገ በናንተም ላይ ተደነገገ ልትጠነቀቁ ይከጀላል እና))
አል በቀራህ 183-

ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይኒ) ወሰለም «(አንድ ያሚ) ፀያፍ ንግግሮችንና ፀያፍ ተግባሮችን ካልተወ በስተቀር ምግብና መጠጥ በመተው ለአላህ ጉዳዩ አይደለም» ብለዋል። በቫሪ አቡ ዳውድና ተርምዚ ዘግበውታል

ሃሜትና ፀያፍ ቃል በቀጥታ ፆምን ያበላሻል ወይንስ አያበላሽም በሚለው ነጥብ የዐሊሞች ልዩነት ቢኖርም ለማንኛውም ከሃሜትና ከፀያፍ ቃል መራቁ ሰላማዊ ጉዞ ነው ።

በግልፅ ፆም የሚያበላሹ (የሚያስፈጥሩ) ነገሮች

- 1ኛ - እያወቁ ሳይረሱ መብላትና መጠጣት
- 2ኛ - ግብረ-ሥጋ ግንኙነት መፈፀም
- 3ኛ - አውቆ ማስታወክ
- 4ኛ - ሴቶች የወር አበባና የወሊድ ደም በቀን ከመጣባቸው
- 5ኛ - የዘር ፈሳሽ አውቆ ማስወጣት
- 6ኛ - አፈጥራለሁ ብሎ በልብ መወሰን (መነየት)

7ኛ - ከኢስላም መውጣት (መክፈር)

8ኛ - ዋግምት ማድረግ ፡ ናቸው

የፆም መበላሸት በሁለት ይከፈላል

1ኛ - ፆም መሆኑን እያወቀ በተለያዩ ምክንያቶች የበላና የጠጣ ያፈጠረበትን ቀን ልክ መተካት (ቀዳ) ማውጣት ግዴታ ነው ።

- በፆም ወቅት በመርሳት የበላና የጠጣ ፆሙ ስለማይበላሽ እንዳስታወሰ መብላቱንና መጠጣቱን አቋርጦ ፆሙን መቀጠል ይችላል ከሐዲስ መረጃ

--አቡ ሁረይራ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «የመኛ ሆኖ እረስቶ የበላ ወይንም የጠጣ ፆሙን ይጨርስ ምክንያቱም አላህ ነው ያበላውና ያጠጣው » ብለዋል።

ቡኻሪና ሙስሊም ዘግበውታል ፡

ፆሙ ፈርድም ቢሆን ነፍል ለውጥ የለውም።

2ኛ - የመሽ ወይንም ገና ያልነጋ መስሎት የበላና የጠጣ ወይንም የተገናኘ ፆሙን መቀጠል አለበት ወይንስ መካስ (ቀዳ) አለበት ? በዚህ ላይ የዐሊሞች ልዩነት ቢኖርም

- የመሽ ወይንም ገና ያልነጋ መስሎት ፆሙን ያበላሽ መካስ (ቀዳ) ማውጣት አለበት ይህ የአራቱም አኢማዎች አቋም ነው ።

ፆሙ ተበላሽቶ ከፋራ የሚያስገድድ

--አቡ ሁረይራ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ዘንድ ተሰባስበን ቁጭ እንዳልን አንድ ሰው መጥቶ የአላህ መልዕክተኛ ሆይ ጠፋሁኝ አላቸው «ምን ሆንክ» አሉት የመኛ ሆኜ ሚስቴ ላይ ወደቅኩኝ (ተገናኘኋት) አላቸው ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ባርያን ነፃ ማውጣት ትችላለህ» አሉት አልችልም

አላቸው «ሁለት ወሮችን በተከታታይ መፆም ትችላለህ አሉት » አልችልም አላቸው «ስልሳ ምስኪን ማብላት ትችላለህ አሉት»አልችልም አላቸው ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ጥቂት ዝም ካሉ በኋላ እዛው ባለንበት በዕቃ ተምር አምጥተው «ይህንን ውሰድና ተሰደቅበት» አሉት ሰውዬውም ተምሩን ተቀብሎ የአላህ መልዕክተኛ ሆይ በከተማው ከዳር እስከዳር ከኔ የባለ ድሐ የለም አላቸው ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ፈገግ ብለው እየሳቁ «በል ቤተሰብህን» አብላ አሉት።

ቡኻሪና ሙስሊም ዘግበውታል

-- ሌላው ሚስቱን በረመዳን ፆም አውቆ የተገናኘ ማካካሻው በወንዱ ላይ ብቻ ሳይሆን በሚስትየውም ከተስማማችና ወዳ ከገባችበት ከፋራ አለባት ነገር ግን ሚስት ያለፍላጎቷ የተገደደች ከሆነ ከፋራ የለባትም ።

-- በረመዳን ፆም በቀን የግብረ-ሥጋ ግንኙነት የፈፀመ የከፋራው ቅደም ተከትል መጀመርያ ባርያ ነፃ ማውጣት ካልቻለ ሁለት ወር አከታትሎ መፆም ካልቻለ ስልሳ ምስኪን ማብላት ነው

--- በረመዳን ፆም በቀን የግብረ-ሥጋ ግንኙነት የፈፀመ ከፋራውን ቢያወጣም ባያወጣም በድጋሚ በሌላ ቀን ለሁለተኛ ጊዜ ግንኙነት ከፈፀመ የሁለት ቀን ከፋራ ማውጣት ግዴታው ነው ነገር ግን በአንድ ቀን ውስጥ ደጋግሞ የተገናኘ ከፋራው አንዴ ብቻ ነው ።

የፆመኛ ትጥበት በቀን

ፆመኛ የሆነ ሰው በቀን በከፊልም ሆነ በሙሉ አካላቱን ቢታጠብ ፆሙ አይበላሽም ።

--ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በረመዳን ከፈጅር በፊት ከግንኙነት በኋላ ገላቸውን ሳይታጠቡ (ጁኑብ) ሆነው ከፈጅር በኋላ ገላቸውን ታጥበው ፆመዋል ።

-- ከሰሐባዎች አንዱ ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ፆመኛ ሆነው ጥም ወይንም ሙቀት ለማስወገድ በራሳቸው ላይ ውሃ ያፈሱ ነበር ብሎ አውርቶዋል ።

አቡዳውድ ዘግበውት ሼኽ አልባኒ ትክክል ብለውታል

ፆመኛ መጉመጥመጥና በአፍንጫው ውሃን ስለመሳብ

ፆመኛ የሆነ ሰው በቀን አፉን እንደፈለገ መጉመጥመጥ ሲችል በውዱ ወቅት በአፍንጫው ውሃ ሲስብ ግን ወደ ውስጥ መሳብ የለበትም፡፡

-- ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ፆመኛ ካልሆናቹህ (በውዱዕ ጊዜ) ውሃን በአፍንጫ ወደ ውስጥ አድርሱ» ብለዋል ስለዚህ ፆመኛ የሆነ ሰው በውዱ ጊዜ በአፍንጫው ውሃ በጣም መሳብ የለበትም፡፡

-- ፆመኛ በውሃ ሲጉመጥመጥ ምናልባት ትንሽ ውሃ ወደ ጉሮሮው ቢደርስና ቢያመልጠው መመለስ እስካልቻለ ድረስ የሙ አይፈርስበትም ፡፡

ፆመኛ ምግብ ስለመቅመስ

-- ኢብኑ ዓባስ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) ፆመኛ የሆነ ሰው ወደ ጉሮሮው እስካልገባ ድረስ ፈሳሽ ሆነ ሌላ ነገር ቢቀምስ ምንም አይደለም ብለዋል፡፡

-- ሼኽል ኢስላም ኢብኑ ተሚየህ ፆመኛ ያለምክንያት ምግብ መቅመሱ የተጠላ ሲሆን የምን ግን አያፈርስም በምክንያት የቀመሰ ሰው በውሃ ከመጉመጥመጥ አይለይም ብለዋል ፡፡ መጅሙዓ ፈታዋ 25/266

ዋግምት ወይም ደም መለገስ ለፆመኛ

ዋግምት ማለት ከሰውነት ውስጥ ቆሻሻ ደም በምላጭ እየተበጣ ወይም በቀንድ እየተመጠጠ የሚያስወግዱበት ባሕላዊ የሕክምና ዘዴ ነው፡፡

-- ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ዋግምት ያደረገም የተደረገለትም አፈጠሩ) ብለዋል፡፡

ፆመኛ በቀን ጥርሱን ስለመፋቅ

-- ለፆመኛ በቀን ጥርሱን መፋቅ የሚከለክለው ምንም ሐዲስ የለም በፈለገው ጊዜ መፋቅ ይችላል በዚህ የሐዲስ ተንታኞች (ፉቀሃዎች) ሁሉም ይስማሙበታል ነገር ግን አብዛኛዎቹ ሻፈዲዮችና ሐንበልዮች ጥርስን ከዙሁር በኋላ መፋቁ ይጠላል ምክንያቱም ከአፉ የሚወጣው የፆመኛ ሰው የአፍ ጠረን ከተፋቀ መጥፎ ጠረን አይኖረውም የጠረኑ መኖር አላህ ዘንድ ከምስክ ሽቶ የበለጠ ያማረ ሽታ አለውና ቢሉም ፆመኛ ዋና የአፉ ጠረን የሚወጣው ከሆዱ ስለሆነ በፈለገው ጊዜ መፋቁ ችግር አያመጣም ::

-- የጥርስ ማፅጃ ኮልጌት የመሳሰሉትን ፆመኛ በቀን መጠቀሙ የሚከለክለው ነገር የለም ነገር ግን ወደ ጉሮሮው እንዳይገባ መጠንቀቅ አስፈላጊ ነው ኮልጌቱን በማታ መጠቀሙ ደግሞ የተመረጠ ነው ::

ፆመኛ አክታን ስለመዋጥ

--- ከአፍንጫ ወይም ከደረት አካባቢ በድንገት የሚመጣ አክታን ወደ አፍ ሳይደርስ መዋጥ ፆምን አያበላሽም ምክንያቱም መቆጣጠር አይቻልምና ነገር ግን አክታ ወደ አፍ ከደረሰ በኋላ እያወቁ መዋጥ ፆምን ያበላሻል ::

በሕመም ምክንያት የሚያፈጥሩ

በሕመም ምክንያት የሚያፈጥሩ በሦስት ይከፈላሉ

1ኛ - ሕመምተኛ የሆነ ሷሚ ታግሶ ቢፆም የተጠላ ነው ቢያፈጥርም ችግር የለበትም::

2ኛ - የከባድ በሽታ ሕመምተኛ ሆኖ ለሕይወቱ የሚያስጋው ከሆነ ማፍጠር ግዴታው ነው አላህ በቁርአኑ :-

قال تعالى: ﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ﴾

ትርጉም ((...ቁርአን የተወረደበት የረመዳን ወር ነው ከናንተም ወሩን ያገኘ ሰው ይፀመው ሕመምተኛ ወይም በጉዞ ላይ የኾነም ከሌሎች ቀኖች ቁጥሮችን (በልኩ) መፆም አለበት አላህ በናንተ ገሩን ነገር ይሻል በናንተም ችግሩን አይሻም))

አል በቀራህ 185

--- መንገደኛ በጉዞው ወቅት መፆሙ ምንም ችግር የማይፈጥርበት ከሆነ መፆም ይችላል ነገር ግን ጉዞው በፆሙ ምክንያት በጤናው ላይ ችግር የሚያመጣ ከሆነ ማፍጠሩ ግዴታ ነው ::

3ኛ - ያለበቂ ምክንያት በቀላል ሕመም ለማፍጠር መቸኮሉ ተገቢ አይደለም ቀላል ራስምታት ሆድ ቁርጠት የጥርስ ህመም የመሳሰሉት አያስፈጥሩም ::

የሽማግሌዎች የአረጋዊያንና የከባድ ሕመምተኞች ፆም

--- እድሜያቸው በጣም የገፋ ሽማግሌዎችና አረጋዊያን ወይም የመዳን ተስፋ የሌላቸው ሕመምተኞች በረመዳን ፆም ማፍጠር ይፈቀድላቸዋል በምትኩ በየቀኑ ለምስኪን ማብላት አለባቸው::

የእርጉዝ ሴት ፆም

-- በእርግዝና ላይ ያለች ሴት መፆም ካልቻለች ማፍጠር ትችላለች ያፈጠረችባቸውን ቀኖች ቀዷ ስታወጣ ለምስኪን የማብላት ግዴታ ግን የለባትም ::

በወር አበባና በወሊድ ደም ላይ ያሉ ሴቶች መዳገሚያው ሐራም ነው ፍፁም ሳይጠሩ ያም ግዴታ አይሆንባቸውም በጠሩ ግዜ ግን ሌላ ረመዳን ሳይደረብ እንደተመቻቸው ቀዳ ያወጣሉ። ሙግኒና መጀመሩ ይመልከቱ

--- ሴት እኩለ ቀን ላይ ከወር አበባ ከጠራች ግማሹን ቀን መዳገም የለባትም እንዳፈጠረች መቀጠል አለባት መብላት መጠጣትም ሆነ አጋጣሚ መንገደኛ ሆኖ ያፈጠረ ባሏን መገናኘት ትችላለች ።

--- ሴት ከፈጅር በፊት ከወር አበባ ከጠራች ኒያ አድርጋ መዳገም ትችላለች ለመታጠቡ ከፈጅር አዛን በኋላ ቢሆንም ምንም ችግር አይፈጥርም።

ሴቶች የወር አበባን የሚያቆም ኪኒን ስለመውሰድ

-- በመሠረቱ የወር አበባ በአደም ሴት ልጆች ላይ አላህ የፃፈው በመሆኑ በዚህ ወቅት ቢያፈጥሩ ብዙ ሊያስጨንቃቸው አይገባም ኪኒንን መጠቀሙ የሚወደድ አይደለም ነገር ግን ኪኒን ጤንነታቸውን የማይነካ ከሆነና ደሙን ሙሉ ለሙሉ የሚያቆመው ከሆነ ኪኒንን በመውሰድ መዳገም ይችላሉ ።

በሴቶች ላይ የማያቋርጥ ደም (ኢስቲሐዳ)

-- ሴቶች ላይ ከወር አበባ በተለየ መልኩ ቶሎ የማያቋርጥ ደም ሊመጣባቸው ይችላል ይህ ደም አይነቱ ከወር አበባ ደም ፍፁም የተለየ ነው በዚህን ግዜ ሰላትም ሆነ ያም መተው ተገቢ አይደለም እየተጠነቀቁ መስገድና መዳገምም ይችላሉ ።

የረመዳን ቀዳ

በረመዳን ያም ያለምክንያት ያፈጠረ ሰው ቀዳውን ያሞ ከተውበትና ከፀፀት ጋር ከፋራም ማውጣት አለበት ይህ የአብዛኛው ዐዓሊሞች አቋም ነው ።

--- የረመዳን ቀዳ ያለበት በምክንያትም ሆነ ያለምክንያት በፈለገበት ጊዜ ቀዳ ማውጣት ይችላል ።

-- የሙእሚኖች እናት ዓኢሻ (ረዲያሊሁ ዓንሀ) (በረመዳን ያመለጠኝን የም ካለ ስለማልችል እስከ ሻዕባን ድረስ አቆየው ነበር) ይላሉ

-- የረመዳን ቀዳ እያለበት ቀዳውን ሳያወጣ ሌላ ረመዳን የተደረበበት ሰው የተደረበውን ረመዳን የም ሲጨርስ ያለፈውን ረመዳን ቀዳ ያወጣል የተደረበበት በምክንያት ከሆነ ቀዳ ብቻ አውጥቶ ከፋራ መክፈል የለበትም::

ነገር ግን የመጀመርያውን ቀዳ ሳያወጣ ሌላ ረመዳን የተደረበበት ያለምክንያት ከሆነ ቀዳውን ሲያወጣ በያንዳንዱ ቀን ለምስኪ ማብላት አለበት ::

--- ቀዳ ያለበት ሰው ቀዳ ሲያወጣ የግድ በተከታታይ ይሁን አይባልም አቡ ሁረይራ (ረዲያሊሁ ዓንሀ) ዊትር እያደረገ ያውጣ ሲሉ አነስ (ረዲያሊሁ ዓንሀ) ከፈለገ በተከታታይ ይፀም ካልፈለገ ሳያከታትል ቀዳ ማውጣት ይችላል ብለዋል::

--- የረመዳን የም ቀዳ ኖርበት ሳይታይ የሞተ ቤተሰቡ ሊያምለት ይችላል ::

-- ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «የም እያለበት የሞተ ቤተሰቡ ይፀምለት » ብለዋል::

የፍላጎት የሞች (ተጠውዕ)

ከረመዳን ውጪ በፍላጎት የሚታዩ የሞች

የሽዋል የም

- የሽዋል የም:- ረመዳንን ወር የም በሽዋል ወር ስድስት ቀን የታዩ አመቱን ሙሉ እንደያመ ነው :: ሰውባን (ረዲያሊሁ ዓንሀ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) « የረመዳንን ወር የታዩ ወሩ እንደ አስር ወር ይታሰባል (ከዲድ) ፊጥር በኋላ ስድስት ቀን ሲጨመርበት አመት ሙሉ ሆነ ማለት ነው» ብለዋል ::

- አህመድ : ነሳኢና ኢብኑ ማጃህ : ዘግበውታል ::

የዓሹራ ፆም

- በሙሐረም ወር ፆም በጣም የተወደደ ነው አቡ ሁረይራ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ነብዩ (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ከረመዳን ቀጥሎ የተወደደ ፆም የአላህ ወር ሙሐረም ነው ከፈርድ ሰላት ቀጥሎ የተወደደው የሌሊት ሰላት ነው» ብለዋል ሙስሊም ነሳኢና ኢብኑማጃህ ዘግበውታል

-- አቢ ቀታዳ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ነብዩ (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «የዓሹራ ቀን መፆም አላህ ዘንድ ያለፈውን አንድ አመት ያስምራል» ብለዋል።

ሙስሊም ዘግበውታል

-- የዓሹራ ፆም የሚውለው ሙሐረም አሥረኛው ቀን ላይ ነው

ሻዕባን ወር ላይ ፆም ማብዛት

-- ዓኢሻ (ረዲያሏሁ ዓንሃ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) የሻዕባንን ወር አላፈጠሩም እስክንል ድረስ አዘውትረው ይፆሙ ነበር አንዳንዴ ደግሞ አልፆሙም እስክንል ድረስ አዘውትረው ያፈጥሩ ነበር ፡ - ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ከረመዳን በስተቀር ሙሉ ወር አይፆሙም እንደ ሻዕባን አዘውትረው የሚፆሙበት ወር የለም ነበር) ብለዋል።

ቡኻሪና ሙስሊም ዘግበውታል

--- የሻዕባን ወር ግማሽ ላይ (ኑስፍ ሻዕባን) እየተባለ የሚታወቅ ፆም የለም በአንዳንድ ሙስሊሞች ዘንድ ልዩ ጥቅም አለው የሚባለው ይህ ጾም ከረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) የተገኘ አይደለም የፈጠራ ስራ (ቢድዓ) ነው ። ሻዕባን ግማሽ ሲሆን ሌሊቱን ቆማቹህ ቀኑን ፀሙ የሚባለው ኢብኑ ማጃህ ቢዘግቡትም በጣም ደካማ ሐዲስ ነው ።

የዓረፋ ቀን ፆም

--- ሐጅ ለማያደርጉ ሰዎች የዓረፋ ቀን ፆም በጣም የተወደደ ነው ::

አቢ ቀታዳ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «የዓረፋን ቀን መፆም አላህ ዘንድ ያለፈውን አንድ አመትና የመጨረሻውን አመት ያስምራል » ብለዋል::

ሙስሊም ዘግበውታል

የሰኞ እና የሐሙስ ፆም

--- ዓኢሻ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት (ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በሰኞና ሐሙስ ቀን ፆም ይተጉ ነበር) ብለዋል::

ተርምዚ ነሳኢና ኢብኑ ማጃህ ዘግበውታል

--- ኡሳማ ቢን ዘይድ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) ለረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሰለ ሰኞና ሐሙስ ቀኖች ያማቸው ሲጠይቃቸው ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «እነዚህ ሁለት ቀኖች ሥራዎች ወደ አለማቱ ጌታ (አላህ) የሚቀርቡበት ቀኖች ናቸው እኔም ሥራዬ ያመኛ ሆኜ እንዲቀርብ እፈልጋለሁ) አሉ::

ነሳኢ አህመድና በይሃቂ ዘግበውታል::

በየወሩ ሦስት ቀን መፆም

--- አቢ ሁረይራ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) (ወዳጄ (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በሦስት ነገር አደራ አሉኝ ይኸውም : በየወሩ ሦስት ቀን መፆም፣ የአዱሐ ሰላት፣ እና ከመተኛቴ በፊት ዊትር እንድሰግድ) አሉ:: ቡኻሪና ሙስሊም ዘግበውታል

--- ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ለዓብደላህ ቢን ዐምር (ረዲያሏሁ ዓንሁ) «በየወሩ ሦስት ቀን ፀም ሐሰናቱ በአሥር ሲባዛ አመት እንደተፆመ ነው) አሉት ::

ነሳኢ አቡ የዕላ እና ጠብራኒ ዘግበውታል

ባለትዳር ሴት ስትፆም ባሏን ስለማስፈቀዷ

--- ባለትዳር ሴት የፍላጎት (ተጠውዕ) ፆም ስትፆም ባሏን ማስፈቀድ አለባት:: አቢ ሁረይራ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ሴት ባሏ አጠገቧ እያለ ያለፈቃዱ አትፀም » ብለዋል ቡኻሪና ሙስሊም ዘግበውታል

አመቱን ሙሉ ስለመፃም

--- አቢ ቀታዳ (ረዲየላሁ ዓንሁ) እንዳወሩት ዑመር (ረዲየላሁ ዓንሁ) ለረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) አመቱን ሙሉ ለሚፃም እንዴት ነው ብለው ጠየቋቸው « ፃምም የለው ፊጥርም የለው » ብለው መለሱለት :: ሙስሊም ዘግበውታል

ስለ ረጀብ ፃም

በረጀብ ላይ ልዩ የሆነ ፃም የለም ከረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ተገኘ የሚባለው ሐዲስ ሁሉ ደካማና ውሸት ነው ::

-- ዓጣእ (ረዲየላሁ ዓንሁ) እንደሚሉት ኢብኑ ዓባስ (ረዲየላሁ ዓንሁ) በዓል ሆኖ እንዳይቀር በመስጋት በረጀብ ወር ፃም ይከለክሉ ነበር ::

ለይለቱል ቀድር

የመወሰኛይቱ ሌሊት (ለይለቱል ቀድር) በረመዳን ወር የምትመጣ አንድ ሌሊት ናት በዚህች ቀን ለአላህ በመታዘዝ ያሳለፈ ቡዙ ጥቅሞች ያገኛል ቀኗ የአንድ ሺ ወር ያህል ግምት አላት :አላህም በቁርዓኑ :-

قال تعالى: ﴿ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿۱﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿۲﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ

شَهْرٍ ﴿۳﴾ تَنْزِيلُ الْمَلَكِ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِم مِّن كُلِّ أَمْرٍ ﴿۴﴾ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿۵﴾
ትርጉም ((እኛ (ቁርአኑን) በመወሰኛይቱ ሌሊት አወረድነው መወሰኛይቱም ሌሊት ምን እንደሆነች ምን አሳወቀህ ? መወሰኛይቱ ሌሊት ከሺህ ወር በላጭ ናት በርሷ ውስጥ መላእክትና መንፈሱ በጌታቸው ፈቃድ በነገሩ ሁሉ ይወርዳሉ እርሷ እስከ ጎህ መውጣት ድረስ ሰላም (የሰፈነባት ሌሊት) ብቻ ናት)) አልቀድር 1 - 5

አል ኢዕቲካፍ

---ኢዕቲካፍ ማለት አላህን ለመገዛት (ለዲባዳ) ነይቶ ለተወሰነ ጊዜ መስጊድ ተጠቃሎ መግባት ማለት ነው ::

በረመዳን ምን ዙርያ ጥያቄና መልስ

1ኛ - ጥያቄ:- የረመዳን ወር በመግባቱ ሰብብ ሰዎች የተለያዩ የብስራት ቃል ይለዋወጣሉ ይህም መረጃ አለውን ?

መልስ:- በረመዳን መግቢያ ብስራት መለዋወጥ ምንም አይደለም አላህም በቁርአን:-

قال الله تعالى: {قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ}

ትርጉሙ ((በአላህ ችሮታና በእዝነቱ (ይደሰቱ) በዚህም ምክንያት ይደሰቱ እርሱ ከሚሰበሰቡት ሐብት በላጭ ነው በላቸው)) ዩኑስ / 58

أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: (أيها الناس! قد أظلكم شهر عظيم مبارك...)

ረሱል (ሰለላሁ ኃለይሂ ወሰለም) (ሰዎች ሆይ የተባረከው ትልቁ ወር አጠለላችሁ.... » ይሉ ነበር

2ኛ - ጥያቄ:- ለምሳሌ ቅዳሜ ሳዑዲ ዐረቢያ ላይ ምን የያዘ መንገደኛ አልጄሪያ ሲደርስ ምን የተያዘው በአንድ ቀን ልዩነት እሁድ ቀን ቢሆን ይህ ተገዥ ዒድ የሚያፈጥረው ከሳዑዲዎች ጋር ነው ወይንስ ከአልጄሪያዎች ጋር ነው ?

መልስ:- قال النبي صلى الله عليه وسلم: (صوموا لرؤيته وأفطروا لرؤيته)

ነብዩ (ሰለላሁ ኃለይሂ ወሰለም) «(ጨረቃን) አይታችሁ ፀሙ አይታችሁ አፍጥሩ» ስላሉ ጠያቂው ዒድ የሚያፈጥረው ባለበት ቦታ ከአልጄሪያዎች ጋር ነው ::

3ኛ - ጥያቄ:- ሁለት ሃገሮች በጨረቃ እይታ ሲለያዩ አንድ ሙስሊም ምን ማድረግ አለበት ?

መልስ:- የጨረቃ መውጫዋ ስለሚለያይ የሚኖርበትን ሃገር ሙስሊሞች ተከትሎ መም ማለት::

4ኛ - ጥያቄ:- ከጨረቃ እይታ ውጪ በቀን መቁጠሪያ ምን መያዝ ይቻላል ?

መልስ:- ምን በቀን መቁጠርያ (ካላንደር) መያዝ አይፈቀድም ረሱል (ሰለላሁ ኃለይሂ ወሰለም) «(ጨረቃን) አይታችሁ ፀሙ አይታችሁ አፍጥሩ» ይሉ ነበር

قال النبي صلى الله عليه وسلم: (صوموا لرؤيته وأفطروا لرؤيته)

5ኛ - ጥያቄ:- የረመዳን ወር ከፈጅር በኋላ መግባቱን ያወቀ ሰው ምን ማድረግ አለበት ?

መልስ:- ከፈጅር በኋላ የረመዳን ወር መግባቱን ያወቀ ሰው የም መያዝ አይችልም ቀሪዎችን ቀን ያሞ ያመለጠውን ቀን ቀዷ ማውጣት አለበት ምክንያቱም ረሱል (ሰለላሁ ንላይሂ ወሰለም)

قال صلى الله عليه وسلم: (لا صيام لمن لم يجمع الصوم من الليل)

«በሌሊት ኒያ አድርጎ ያላደረ የም የለውም) ብለዋል:

ኢማም ማሊክ ሙወጣ ላይ አስፍረውታል

6ኛ - ጥያቄ:- በደመና ግርዶሽ ሰበብ ሙአዚን በስህተት መቼራብ አዛን ብሎ ሰዎች ካፈጠሩ በኋላ ፀሐይን ቢያዩስ ?

መልስ:- (እኔ እንደማውቀውና ብዙ ዑለማዎች እንደሚሉት ፀሐይ ሳትጠልቅ ያፈጠረ ሰው የሙ ሙሉ ስላልሆነ ቀዷ ማውጣት አለበት) አላህም በቁርአን:-

والله تعالى يقول: {ثُمَّ أَتَمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ}. البقرة: آية 187.

ትርጉም ((...ከዚያም የምን እስከ ሌሊቱ ድረስ ሙሉ ...)) ይላል

በእርግጥ በስህተት ፀሐይ ሳትጠልቅ ያፈጠረ ሰሐባ ነበር እናም በቀዷ አልታዘዘም ይህንን ይዘው ቀዷ መውጣት የለበትም የሚሉ ቢኖሩም ቀዷ ማውጣቱ የተሻለ ነው ::

7ኛ - ጥያቄ:- አንድ ያሚ ፈጅር ማለፉን እና ያለማለፉን ሲጠራጠር ምን ማድረግ አለበት ?

መልስ:- መጀመርያ በደንብ ማረጋገጥ አለበት ፈጅር መድረሱን ማረጋገጥ ካልቻለ ጥርጣሬው ወደሚያመዝነው መወሰን ይችላል ምክንያቱም ጥርጣሬ ሚያመዝነው ለሃቅ የቀረበ ነው ይባላልና ማረጋገጡ ግን የተሻለ ነው :- ረሱልም (ሰለላሁ ንላይሂ ወሰለም) «ከማያጠራጥርህ የሚያጠራጥርህን ተው» ብለዋል

قال صلى الله عليه وسلم: (دع ما يريبك إلى ما لا يريبك)

8ኛ - ጥያቄ:- የፈጅርን አዛን እየሰማ መብላቱን ለማያቆም ቧሚ ሕጉ ምንድን ነው ?

መልስ:- ፈጅር መግባቱ ከተረጋገጠ የም መያዙ ግዴታ ነው ሙአዚን አዛን እያለ መብላት መጠጣት ክልክል ነው ፡ ሙአዚኑ ፈጅር ሳይገባ ተቻኩሎ አዛን የሚል ከሆነ መብላቱ ምንም አይደለም ።

የም የሚያበላሹና በየም ላይ ተፅዕኖ የሚያደርጉ ነገሮች

9ኛ - ጥያቄ:- ባጠቃላይ የም የሚያበላሹ ነገሮች ምን ምን ናቸው ?

መልስ:- የም የሚያበላሹ ነገሮች :-

ሀ -- እያወቁ መብላትና መጠጣት ።

ለ -- የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ።

ሐ -- አውቆ ከብልት ፈሳሽ ማስወጣት ።

መ -- የአይን፣ የጆሮ፣ እና የአፍንጫ ጠብታ ተንሸራቶ ወደ ጉሮሮ መግባት ።

ሠ -- እንደ ግሉትዝ አይነትና ምግብ ነክ መርፌ መውሰድ።

ረ -- ዋግምት ማድረግ ።

ሸ -- በወር አበባና በወሊድ ደም ወቅት። (መያሙ ሐራም ነው)

ቀ -- አውቆ ማስታወክ ናቸው ። (ገፍቶ የመጣ ትውከት ፣

ረስቶ መብላትና መጠጣት የም አያበላሹም)

10ኛ - ጥያቄ:- የአይን ኩሁል ሽቶ ኮስሞቲክ የመሳሰሉት ለየመኛ ይፈቀዳል ወይ?

መልስ:- ኩሁል አይን ላይ ሲኳሉት ወደ ጉሮሮ ይዘልቃል ስለዚህ ብዙ የዲን ዕውቀት ባለቤቶች ክልክለዋል ፓውደር ሽቶ የመሳሰሉት ለየመኛ ምንም አይደለም ሴቶች ግን ሽቶ ተቀብተው ከቤት መውጣታቸው ሐራም ነው ፡ ሴቶች ከቤታቸው ውጪ ሲወጡ ከማጋገፍና ሽቶ ከመቀባት መራቅ አለባቸው አላህም በቁርአኑ :-

قال تعالى: {..وَلَا تَبْرَجْنَ تَبْرُجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى...}

ትርጉሙ ((...እንደፊተኛይቱ መሃይምነት ጊዜ መገለጥን በማጌጥ አትገለጡ...))

ይላል፡፡ አል አሕዛብ / 33

قال صلى الله عليه وسلم: (لا تمنعوا إمام الله مساجد الله وليخرجن تفلات)

-- ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «ሴት የአላህ ባሮችን መስጊድ አትክልክሉ ያላጌጡም ሆነው ይውጡ) ብለዋል፡፡ አቡ ዳውድ ሱነን ላይ

11ኛ - ጥያቄ፡- የመኛ በአደጋም ሆነ በጭረት ከሰውነቱ ደም ቢፈስ የሙ ይበላሻል ?

መልስ፡- በአደጋ ምክንያት የሚፈስ ደም በፍላጎት ስላልሆነ የም አያጠፋም :: ደም መስጠትና ዋግምት ግን ስለሚያደክምና ስለሚያስፈጥር በየም ወቅት ክልክል ነው ::

12ኛ - ጥያቄ፡- በየፋርማሲው የሚሸጥ የአፍ ሽታ የሚያጠፋ የሚነፋ ፈሳሽ (ስፕራይ) የም ያበላሻል ?

መልስ፡- ፈሳሹን ለአፍ መጠቀም እንደመፋቂያ ስለሆነ ይቻላል ወደ ጉሮሮ ዘልቆ እንዳይገባ መጠንቀቅ ያስፈልጋል :: እዚህ ላይ የመኛ የአፍን ጠረን በጣም መጥላት የለበትም ምክንያቱም አላህን የመታዘዝ ምልክትና የተወደደም ነውና ::

قال صلى الله عليه وسلم : (خلوف فم الصائم أطيب عند الله من ريح المسك)

ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) «የየመኛ የአፍ ጠረን አላህ ዘንድ ከምስክ ሽቶ የተሸለ ነው) ብለዋል፡፡ ቡኻሪ እንደዘገበው

13ኛ - ጥያቄ፡- አንዲት ሴት ከወር አበባ ወይም ከወሊድ ደም ከጠራች በኋላ የሚያጠራጥር ነገር ካየች እንዴት ትሆናለች ?

መልስ፡- የወር አበባ ባስለመደው ቀን ጊዜውን ጨርሶ ምልክት አሳይቶ ከቆመ በኋላ መስገድም ሆነ መፃም ትችላለች ምናልባት የሚያጠራጥር ነገር ካየች ያለማወላወል የሚን መቀጠልም ሆነ መስገድ ትችላለች ነገር ግን ከወሊድ ደም ጠርቻለሁ ካለች በኋላ የሚያጠራጥር ነገር ካየች የግድ አርባ ቀን መሙላት አለባት ከአርባ ቀን በኋላ አጠራጣሪ ነገር ብታይም ሳታወላውል የሚን መቀጠልም ሆነ መስገድ ትችላለች፡፡

أم عطية رضي الله عنها: (كنا لا نعد الكدرة والصفرة بعد الطهر شيئاً)

-- አሙ ዓጢያ (ረዲያሏሁ ዓንሃ) (ከወር አበባ ከጠራን በኋላ አረንጓዴውን ፈሳሽ (ኩድራ) እና ቢጫውን ፈሳሽ (ሱፍራን) እንደ ወር አበባ አንቆጥረውም ነበር) ብላለች

14ኛ - ጥያቄ:- የአሥራ አራት አመት ኮረዳ እያለሁኝ የወር አበባ ታየኝ በዛኑ አመት ረመዳን ሲመጣ አልፆምኩም መፆም እንደሚገባኝ እኔም ሆንኩኝ ቤተሰቦቼ አናውቅም አሥራ አምስት አመት ሲሞላኝ መፆም ጀመርኩኝ ከዛም ሴት ልጅ የወር አበባ ከታያት ዕድሜዋ ባይደርስም መፆም አለባት የሚል ፈትዋ ሰማሁኝ ታድያ አሁን ምን ላድርግ ?

መልስ:- ጠያቂዋ የወር አበባ ሲታያት ለአካለ መጠን መድረሷን ባለማወቁ እንደ ጥፋት አይቆጠርም ያለማወቅ ነውና ስለዚህ አሁን ለአካለ መጠን ስለደረሰች ያልፆመችውን አመት ፆም ቀዳ ማውጣት አለባት ::

ሴት ልጅ ለአካለ መጠን መድረሷ የሚታወቅበት አራት ነጥቦች አሉ::

ሀ - ዕድሜዋ አሥራ አምስት አመት ሲሞላት ::

ለ -- ፀጉር ስታበቅል (ብልት አካባቢ)

ሐ -- በስሜት ማፍሰስ ስትጀምር (በብልት በኩል)

መ -- የወር አበባ ሲታያት ናቸው ::

ከአራቱ አንዱ ከተከሰተ ሴት ልጅ ልክ እንደ ትልቅ ሴት ግዴታ የሆኑ ዒባዳዎችን ሁሉ መፈፀም አለባት ::

15ኛ - ጥያቄ:- ያለፉትን ብዙ ረመዳኖች ለዓመታት አልፆምኩም አሁን ተውበት አድርጌ በደንብ መፆም ከጀመርኩኝ ገና ዓመቴ ነው ታድያ ያለፉትን ዓመታት ቀዳ እንዴት ነው የማወጣው ?

መልስ:- ይህንን ጥያቄ ለመመለስ ትንታኔ ያስፈልገዋል ያለፉትን ሳትፆም ያሳለፍካቸው ረመዳኖች በዛን ወቅት ሰላት የማትሰግድ ከሆነ ከኢስላም ውጪ ስለሆንክ ብትፆምም ፆምህ ተቀባይነት የለውም ነገር ግን ባለፉት ባልፆምክባቸው ረመዳኖች ዘመን ሰላትህን አስተካክለህ የማትሰግድ ከሆነ ያልፆምካቸውን ረመዳኖች ሁሉ ቀዳ ማውጣት አለብህ ቀዳ ስታወጣ ቀዳውን ያዘገየህበት ምክንያት ከሌለህ

በያንዳንዱ ቀን ምስኪን ማብላት አለብህ ቀዳውን በምክንያት ካዘገየህ ምስኪን ባታበላም ምንም አይደለም ::

16ኛ - ጥያቄ:- ፈርድ የሆነ ያም ቀዳ በማውጣት ላይ ያለ ሰው ቀን ላይ ያሙን ማቋረጥ ይችላል ? የሱና ያም (ነፍል) ቢሆንስ ?

መልስ:- ፈርድ የሆነ ያም ቀዳ በመያም ላይ ያለ ሰው ያሙን ማቋረጥ አይችልም ፈርድ ነውና ነገርግን የሱና ያም (ነፍል) ከሆነ ቀን ላይ ከፈለገ ማቋረጥ ይችላል ::

17ኛ - ጥያቄ:- እናቴ የስልሳ አመት አዛውንት ናት አባቴን ካገባች ጀምሮ በወር አበባ ሰበብ ያልያመቻቸውን ያሞች ለሃያ ዓመት ቀዳ አላወጣችም ምክንያቱ አባቴ ከፋራ ካደረግሽ በቂ ነው ይላት ነበር አሁን ታድያ ምን ማድረግ አለባት :: ?

መልስ:- እናትህ በወር አበባ ሰበብ ያልያመትን ቀን በሙሉ መያም አለባቸው እንዲያውም ቀዳውን ስላዘገዩ በያንዳንዱ ቀን ምስኪን ማብላት አለባቸው :: አባትህን በተመለከተ በማያውቁት ነገር ፈትዋ መስጠታቸው ትልቅ ስህተት ተሳስተዋል ::

18ኛ - ጥያቄ:- አንድ ሰው በሕመም ምክንያት ሐኪም ከልክሎት የአራት ዓመት ረመዳኖችን አልያመም አሁን ጤንነቱ ስለተሟላ ምን ማድረግ አለበት ?

መልስ:- በሕመም ምክንያት ያሳለፋቸው ያሞች ጤናው ከተመለሰ ቀዳ ማውጣት ግዴታው ነው አላህም በቁርአን :-

والله تعالى يقول: {...وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ}

ትርጉም ((ከናንተ ውስጥ በሽተኛ ወይም በጉዞ ላይ የሆነ ሰው ከሌሎች ቀኖች የተወሰነውን መያም አለበት)) አል በቀራህ 185

ቀዳ ሲወጣ ግን እንደፈለጉ አከታትሎም ሆነ አቆራርጦ መያም ይቻላል አላህ ከአቅም በላይ አያዝም በቁርአንም {فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ}

ትርጉም ((አላህንም የቻላችሁትን ያክል ፍሩት.))ይላል አል ተጋቡን/ 16

19ኛ - ጥያቄ:- እናቴ አላህ ይማራትና ከመሞቷ በፊት በጭንቅላቷ ወድቃ አዕምሮዋ ስለተነካ ለአንድ አመት ያክል ሰላትም ሆነ ፆም አትችልም ነበር አሁን እኔ ልጄ ምን ላድርግላት ?

መልስ:- እናትህ እንደምትለው አዕምሮዋ ከተነካ ፆም ግዴታ አይሆንባትም ነበር ግን አዕምሮዋ ጤነኛ ከሆነና ከተወችው ከውርስ ንብረት ላይ ተወስዶ ከፋራ መክፈል አለበት የተወችው ንብረት ከሌለ ከቤተሰብ አንዱ ቢከፍልላትም ሆነ ቢፆምላት ሊጠቅማት ይችላል ::

20ኛ - ጥያቄ :- እድሜው አሥራ ስድስት አመት የሞላው ተማሪ በረመዳን ፆም የትምህርት ቤት ፈተና ቢገጥመው ለፈተናው እንዲመቸው ብሎ ማፍጠር ይችላል ?

መልስ :- ለአካለ መጠን የደረሰ ተማሪ በፈተና ሰበብ ማፍጠር አይችልም አላህ በቁርአኑ :- {فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ...}

ትርጉም ((ከናንተ ውስጥ ወሩን ያገኘ ይፁም ..)) በቀራህ -185

ስለዚህ ካለሕመም በስተቀር በሌላ ምክንያት ፆምን መተው አይቻልም ለአካለ መጠን ያልደረሱ ሕፃናት ግን ቢያፈጥሩ ምንም አይደለም ::

21ኛ - ጥያቄ :- አራት መቶ ኪሎ ሜትር የሚገዝ መንገደኛ ማፍጠር ይችላል ? የሚችል ከሆነ ስንት ቀን ድረስ ነው የሚያፈጥረው ?

መልስ :- መንገደኛ የሚገዘው ከሰማንያ ኪሎ ሜትር በላይ ከሆነ ማፍጠርም ሆነ ሰላትን አሳጥሮ መስገድ ይችላል መንገደኛው የሚመለስበትን ቀን የማያውቀው ከሆነ ላልተወሰነ ጊዜ ፆሙን ማፍጠርም ሆነ ሰላቱን ማሳጠር ይችላል : የተገዛበት አካባቢ ሲደርስ እዛው ለመኖር ከነዩተ ከአራት ቀንና ሌሊት በላይ ማፍጠርም ሆነ ሰላት ማሳጠር አይችልም

22 - ጥያቄ :- እባኮትን እስኪ ስለረመዳ የመጨረሻ አስር ቀኖች (ዓሸረል አዋኪር) ጥቅምና ደረጃውን ቢያብራሩልን ?

መልስ :- የዓሸረል አዋኪር ደረጃው በጣም ትልቅ ነው

--- ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በረመዳን ከመጀመርያዎቹ ቀኖች ይበልጥ በዓሽረል አዋኪር በዲባዳ ይጥራሉ፤ ተሐጁድ ሰላት ይሰግዳሉ፤ ኢዕቲካፍ ለማድረግ መስጊድ ተጠቃለው ይገባሉ ፤ ለይለተል ቀድርንም ለማግኘት በዓሽረል አዋኪር በይበልጥ ተስፋ ያደርጋሉ ።

23 - ጥያቄ :- በተባረከው የረመዳን ወር የተወደዱት ሥራዎች የትኞቹ ናቸው ?

መልስ :- በረመዳን የተወደዱ ሥራዎች በጣም ብዙ ናቸው ከነሱም ውስጥ አላህ ግዴታ ያደረጋቸውን ሰላትም ሆነ ፆም በትክክል መፈፀም፡

ግዴታ ያልሆኑ ተጨማሪ ሥራዎችን ማብዛት ይኸውም ቁርአን መቅራት ፣ ተራዊሕ እና ተሃጁድ መስገድ፣ ሰደቃ መስጠት፣ ኢዕቲካፍ መግባት ፣ አላህን ማውሳት ማብዛት፣ ለዲባዳ ብሎ መስጊድ መቀመጥ ማብዛት፣ ከተጠሉና ከተከለከሉ ሥራዎችና ቃሎችን መቆጠብ እና ፆም እንዳይበላሽ መጠንቀቅ ናቸው ።

24ኛ - ጥያቄ :- ኢዕቲካፍ ምን ማለት ነው ? ደንቡስ እንዴት ነው ? ቤቴ ውስጥ ኢዕቲካፍ ማድረግ እችላለሁ ?

መልስ :- ኢዕቲካፍ በኢስላም ትልቅ ዲባዳ ነው አላህም በቁርአኑ ለነብዩ ኢብራሂምና ኢስማኢል (አለይሂማ ሰለም) እንዲህ ብሏቸዋል:-

قال تعالى: ﴿وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾

ትርጉም ((ለኢብራሂም የቤቴን (የከዕባን) ስፍራ መመለሻ ባደረግንለት ጊዜ በኔ ምንንም አታጋራ ቤቴንም ለሚዞሩትና ለሚቆሙበት ለሚያጎነብሱትና በግንባራቸው ለሚደፉት ንፁሕ አድርግላቸው /ባልነው ጊዜ አስታውስ/)) አል ሐጅ / 26

ረሱልም (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በረመዳን ግማሽ ጀምሮ ኢዕቲካፍ ይገቡ ነበር በሕይወታቸው መጨረሻ አካባቢ ለይለተል ቀድር ይበልጥ ተስፋ የሚደረገው በዓሽረል አዋኪር ሊሆን እንደሚችል ሲገለፅላቸው በረመዳን በመጨረሻ አስሩ ቀኖች ኢዕቲካፍ ለማድረግ ከነባለቤቶቻቸው መስጊድ ይገቡ ጀመር ።

ኢዕቲካፍ ከመስጊድ በስተቀር ቤትም ሆነ ሌላ ቦታ አይቻልም አላህም በቁርአኑ :-

قال تعالى: ﴿.... وَلَا تُبَشِّرُوهُمْ ۖ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسْجِدِ.....﴾ ﴿٢٥٧﴾

ትርጉም ((እናንተም በመስጊዶች ተቀማጮች ስትሆኑ /ሴቶችን/ አትገናኙዋቸው))
ይላል

25ኛ- ጥያቄ :- በረመዳን ቀኑን ሙሉ ተኝቶ በማፍጠርያ ሰዓት ከንቅልፉ የሚነሳ ሰው እንዴት ይታያል (ሁክሙ) ምንድነው ?

መልስ:- ከፈጅር በፊት ፆም ነይቶ ቀኑን ሙሉ የተኛ ያሚ ፆሙ ትክክል ነው ነገር ግን በሰላቶች ወቅት መተኛቱ ሐራም ነው መጀመርያ ሰላቱን በወቅቱ ያለመስገዱ ሁለተኛ ጀማሪ ሰላት መስጊድ ያለመሄዱ ሲደመርበት ትልቅ ወንጀል ሰራ ማለት ነው :: በዚህ አጋጣሚ በጣም የሚያሳዝነኝ ጉዳይ ብዙ ሰዎች ልምድ አድርገው የያዙት በረመዳን ሌሊቱን በማይረባ ነገር አምሽተው ፈጅር ሲደርስ ሱሐር በልተው ቀኑን ሙሉ ይተኛሉ ፆም ደግሞ ያለሰላት ተቀባይነት የለውም ስለዚህ እንደነዚህ አይነት ሰዎች አደጋ ላይ ነው ያሉት ማለት ይቻላል::

በመጨረሻ በረመዳን ፆም ዙርያ የተዘጋጀው ትርጉም ሥራ በዚህ ይጠናቀቃል ::
ባነበብነው ተጠቅመን ያማቸውን ከሚቀበላቸው ባሮቹ አላህ ያድርገን ::

አሚን ///

فهم الشهادتين

هل يفهم من تلك الشهادتين أن للرسول صلى الله عليه وسلم حقوقاً توازي حق الله سبحانه وتعالى كما يتوهم بعض من يدعي محبة رسول الله صلى الله عليه وسلم؟ وإذا لم يفهم ذلك؛ فما هي الحقوق الخاصة بالله سبحانه وتعالى؟ وما هي الحقوق الخاصة بالنبي صلى الله عليه وسلم؟ وهي هناك حقوق مشتركة لا شك أن للرسول صلى الله عليه وسلم حقوقاً خاصة به، لكنها لا ترقى إلى مرتبة حقوق الله؛ لأن حقوق الله تعالى لا يشاركه فيها أحد؛ لا ملك مقرب، ولا نبي مرسل، ولا ولي من الأولياء، أو صالح من الصالحين.

ولهذا يقول ابن القيم رحمه الله:

لله حق لا يكون لعبده ** ولعبده حق هما حقان

لا تجعلوا الحقين حقاً واحداً ** من غير تمييز ولا برهان (1)

فحق الله تعالى عبادته وحده لا شريك له بما شرعه، وحق الرسول صلى الله عليه وسلم محبته وطاعته وتوقيره واتباعه وتقديم أمره وطاعته على طاعة غيره من المخلوقين.

وليس هناك حق مشترك بين الله وبين رسوله، وقوله تعالى: {مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ}

[النساء: 80]؛ لأن طاعة الرسول طاعة لله الذي أرسله؛ كما أن مبايعة الرسول مبايعة لله؛ قال تعالى:

{إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ} [الفتح: 10]؛ فأصل الطاعة لله عز وجل، وطاعة الرسول صلى الله عليه وسلم تابعة لطاعة الله عز وجل.

فضل ليلة القدر

— يرجى بيان فضل ليلة القدر، وما ورد فيها من الآيات الكريمات؟

نوه الله تعالى بشأنها، وسماها ليلة القدر: قيل: لأنها تقدّر فيها الآجال والأرزاق وما يكون في السنة من التدابير الإلهية؛ كما قال تعالى: {فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ} [سورة الدخان: آية 4]، فسماها الله

ليلة القدر من أجل ذلك. وقيل: سميت ليلة القدر لأنها ذات قدر وقيمة ومترلة عند الله سبحانه وتعالى.

وسماها ليلة مباركة؛ كما قال تعالى: {إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ} [الدخان: آية 3]. ونوه الله بشأنها بقوله: {وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ، لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ} [سورة القدر: آية 2، 3]؛ أي: العمل في هذه الليلة المباركة يعدل ثواب العمل في ألف شهر ليس فيها ليلة القدر، وألف شهر ثلاثة وثمانون عاماً وزيادة؛ فهذا مما يدل على فضل هذه الليلة العظيمة.

ولهذا كان النبي صلى الله عليه وسلم يتحراها ويقول صلى الله عليه وسلم: (من قام ليلة القدر إيماناً واحتساباً؛ غفر له ما تقدم من ذنبه وما تأخر) [رواه البخاري في صحيحه (253/2)]. (بدون ذكر... وما تأخر) [.

وأخبر سبحانه وتعالى أنها تنزل فيها الملائكة والروح، وهذا يدل على عظم شأنها وأهميتها؛ لأن نزول الملائكة لا يكون إلا لأمر عظيم.

ثم وصفها بقوله: {سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ} [سورة القدر: آية 5]، فوصفها بأنها سلام، وهذا يدل على شرفها وخيرها وبركتها، وأن من حرم خيرها؛ فقد حرم الخير الكثير.

فهذه فضائل عظيمة لهذه الليلة المباركة. ولكن الله بحكمته أخفاها في شهر رمضان؛ لأجل أن يجتهد المسلم في كل ليالي رمضان؛ طلباً لهذه الليلة، فيكثر عمله، ويجمع بين كثرة العمل في سائر ليالي رمضان مع مصادفة ليلة القدر بفضائلها وكرائمها وثوابها، فيكون جمع بين الحسنيين، وهذا من كرم الله سبحانه وتعالى على عباده.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً .